

Yhdistetyt asiat T-551/93, T-231/94, T-232/94, T-233/94 ja T-234/94

Industrias Pesqueras Campos SA ym.

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio

Yhteisön taloudelliset tuet —

Korvausvaatimus maksusuorituksen puuttuessa —

Poistamispäätöksiä koskeva kumoamiskanne

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (neljäs jaosto) 24 päivänä
huhtikuuta 1996 antama tuomio II - 250

Tuomion tiivistelmä

1. *Yhteisön oikeus — Periaatteet — Luottamuksensuojan periaate — Oikeusvarmuus — Voimassa olevaa oikeutta ilmeisellä tavalla rikkonut ei voi vedota luottamuksensuojaan — Lailisuusperiaatteen ensisijaisuus suhteessa oikeusvarmuuden periaatteeseen, mikä perustuu välttämättömyyteen säilyttää yhdenvertainen kohtelu — Uusien kalastusaluksen rakentamiseen tarkoitettujen taloudellisten tukien poistaminen niiden sääntöjenvastaisuuksien vuoksi, joihin tuensaajat ovat syyllistyneet*
(Newvoston asetus (ETY) N:o 4028/86)
2. *Toimielinten säädökset, päätökset ja muut toimet — Perusteluvollisuuden ulottuvuus*
(EY:n perustamissopimuksen 190 artikla)

3. *Yhteisön oikeus — Periaatteet — Suhteellisuusperiaate — Uusien kalastusalusten rakentamiseen tarkoitettujen taloudellisten tukien poistaminen sen vuoksi, että tuensajaajat eivät ole noudattaneet myöntämispäätöksessä vahvistettuja investoinnin taloudellisia edellytyksiä — Suhteellisuusperiaatetta ei ole loukattu*

(Neuvoston asetuksen N:o (ETY) 4028/86 44 artiklan 1 kohta)

4. *Kumoamiskanne — Kumoamiskanteen perusteet — Harkintavallan väärinkäytön käsite*

1. Yritys ei voi vedota luottamuksensuojan periaatteeseen, jos se on rikkonut selvästi voimassa olevaa oikeutta. Toisaalta, vaikka onkin varmistettava yksityistä etua suojaavan oikeusvarmuuden vaatimusten noudattaminen, näitä vaatimuksia on myös verrattava yleistä etua suojaavan laillisuusperiaatteen vaatimuksiin, jolloin näistä vaatimuksista jälkimmäisiä on suositava silloin, kun sääntöjenvastaisuuksien jatkuminen olisi omiaan rikkomaan yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.

Yhteisön toimista kalastus- ja vesiviljelyalan rakenteiden parantamiseksi ja mukauttamiseksi annetun asetuksen (ETY) N:o 4028/86 perusteella uusien kalastusalusten rakentamista varten yhteisön taloudellista tukea saaneet yritykset eivät siten voi niiden komission päätösten pätevyyden riitauttamiseksi, joilla tuet määrättiin poistettaviksi ja jo maksetut summat palautettaviksi, vedota perustellun luottamuksen väitettyyn loukkaamiseen, koska nämä yritykset ovat rikkoneet selvästi ja täysin tietoisesti voimassa olevaa oikeutta, mihin on sisältynyt erityisesti se, että ne ovat useaan otteeseen antaneet totuudenvastaisia

ilmoituksia sekä tuen hakulomakkeissa että tuen maksatusta varten toimittamis-
saan selvityksissä.

Tuensajaajaryitykset eivät voi myöskään vedota oikeusvarmuuden periaatteen loukkaamiseen sen vuoksi, että tarkastusmenettely olisi kestänyt liiallisen kauan, sillä vaikka aikaa olisikin kulunut merkittävästi ilman, että komissio on ryhtynyt mihinkään toimiin yritykseen nähden ja vaikka yrityksen etuihin vaikuttavaan toimenpiteeseen ryhtymisellä vasta pitkän ajan kuluttua voidaan mahdollisesti loukata oikeusvarmuuden periaatetta, tästä tehtävät johtopäätökset riippuvat asiayhteydestä. Jos yritykset ovat ilmeisen tahallisesti menettelleet tavalla, joka rikkoo voimassa olevaa oikeutta, 16 tai 23 kuukaudenkaan viivettä, jona komissio ei ole ryhtynyt mihinkään toimeen ulospäin, ei voida pitää kohtuuttomana.

Lisäksi on huomattava, että kyseisille yrityksille myönnettyjen tai jopa jo maksettujen tukien säilyttäminen, kun niiden myöntämiseen ja maksatukseen liittyy

ilmeisiä sääntöjenvastaisuuksia, olisi omiaan rikkomaan periaatetta kaikkien niiden hakemusten yhdenvertaisesta kohtelusta, jotka on saatettu komission käsiteltäväksi uusien kalastuslupien tukiohjelmien mukaisesti.

2. Toimenpiteen perusteleva, josta perustamissopimuksen 190 artiklassa määrätään, edellyttää sitä, että selkeästi ja yksiselitteisesti ilmaistaan yhteisön toimielimen riidanalaisen toimenpiteen perustelut siten, että henkilöille, joita toimenpide koskee, selviää sen syyt, jotta he voivat puolustaa oikeuksiaan, ja että yhteisöjen tuomioistuin voi valvoa toimenpiteen laillisuutta. Perusteluvollisuuden laajuus määräytyy asiayhteyden mukaan.

3. Komission myöntämien taloudellisten tukien laatu huomioon ottaen velvollisuus noudattaa myöntämispäätöksestä ilmeneviä investoinnin taloudellisia edellytyksiä on, samalla lailla kuin velvollisuus toteuttaa investointi, yksi tuensaajan keskeisistä sitoumuksista ja siten yhteisön tuen myöntämisedellytys.

Sen vuoksi yhteisön toimista kalastus- ja vesiviljelyalan rakenteiden parantamiseksi ja mukauttamiseksi annetun asetuksen (ETY) N:o 4028/86 perusteella tukia saavien sellaisten yritysten osalta, jotka ovat erityisesti tukihakemuksissaan ilmoittaneet totuudenvastaisia määriä, ei ole

loukattu suhteellisuusperiaatetta, kun komissio on valinnut myönnettyjen tukien poistamisen niistä seuraamuksista, joita tämän asetuksen 44 artiklan 1 kohdassa säädetään yhteisön taloudellisen tuen saamisedellytysten rikkomisen varalta.

Ottaen huomioon että tuensaajat ovat laininlyöneet velvollisuuksiaan niin vakavalla tavalla, komissio on kohtuullisin perustein voinut katsoa muissa seuraamuksissa kuin tuen poistamisessa olevan sen vaaran, että mahdollisia tuensaajia suorastaan kehoitettaisiin petollisiin menettelyihin, koska heillä olisi houkutus keinotekoisesti suurentaa tukihakemuksessa esittämänsä investoinnin määrää, jotta yhteisön taloudellista tukea myönnettäisiin enemmän, jos ainoa mahdollinen seuraamus olisi se, että tukea alennettaisiin summalla, joka vastaa tukihakemuksessa esitetyn investoinnin liian suureksi ilmoitettua määrää.

4. Harkintavallan väärinkäytön käsitteellä on yhteisön oikeudessa täsmällinen merkitys ja sillä tarkoitetaan tilannetta, jossa hallinnollinen viranomainen käyttää valtuuksiaan muuhun tarkoitukseen kuin siihen, jota varten ne on sille annettu. Päätös voidaan kumota harkintavallan väärinkäytön perusteella vain silloin, kun objektiivisten, asiaan vaikuttavien ja yhtäpitävien seikkojen perusteella on selvää, että päätös on tehty yksinomaan tai ainakin olennaisilta osin muussa kuin esite-tyssä tarkoituksessa.